

Nieuwsbrief wasbeerhond 1

Concept dd 22 maart

Op een van de 'instructie-avonden' werd ons het idee aangereikt om de vrijwillige medewerkers aan het wasbeerhond-onderzoek van tijd tot tijd te informeren over de voortgang en resultaten. Dat houdt de moed er in! Zie hier deze eerste 'nieuwsbrief'.

Er is een belangrijke aanvulling op de rondgestuurde zoek-instructie. Van een duitse collega heb ik inmiddels begrepen dat de wasbeerhond erg gevoelig is rond zijn jongen. Ze verhuizen bij de minste storing. Dat betekent dat we **bij de holen waar ze zouden kunnen zitten heel voorzichtig moeten zijn. Houd een paar meter afstand, maak geen lawaai en praat niet.** Dan is er waarschijnlijk minder kans dat ze verhuizen. Ze zijn wat dat betreft dus veel gevoeliger dan dassen. Probeer de status van het hol (belopen, dichtgevallen met blad, etc) dus van een paar meter afstand te beoordelen.

Voor de herkenning van kleine jongen van wasbeerhond (links; foto Tonnie Sterken) en vos (rechts) zijn deze foto's wellicht nuttig. Let vooral op oortjes en masker. De vacht wordt bij wasbeehonden steeds vlekkeriger naarmate ze groter worden, bij vossen blijft de kleur egaal.

Diverse mensen hebben al foto's opgestuurd van verdachte keutels. Tot nu toe was daar nog geen overtuigende latrine bij, dus je kunt nog de eerste zijn! Ook komen wat waarnemingen uit het verleden los, heel nuttig voor het beeld van de verspreiding van de wasbeerhond. Recent (vanaf december) zijn wasbeehonden gezien of doodgevonden bij Wolvega (Fr), bij Beilen (Dr), tussen Leek en Groningen (Dr), bij Grollo (Dr) en bij Rijssen en Zenderen (Ov). Ze zijn er dus wel, daarbuiten!

Er blijkt bij jullie enige onduidelijkheid te heersen over het openbaar maken van locaties en gegevens. Wij beschikken sowieso over alle locaties van dassenburchten, voor zover die ooit centraal zijn gemeld. Doorgeven van zogenaamde 'nulmetingen', dassenburchten waar goed gezocht is naar latrines maar niks gevonden, zou dus geen probleem moeten zijn. Te meer omdat we erg zorgvuldig omgaan met publiceren van locaties en gegevens. Dat zal altijd vervaagd, of gesommeerd zijn. Bijvoorbeeld: 'In Twente werd de omgeving van twintig dassenburchten afgezocht, waarbij op één plaats een latrine van wasbeerhond werd gevonden'. In die trant. Op kaarten zullen vondsten zodanig worden weergegeven dat de precieze plekken niet traceerbaar zijn.

Het onderzoek naar de wasbeerhond wordt in opdracht van de NVWA uitgevoerd door Bureau Mulder-natuurlijk, Altenburg & Wymenga en de Zoogdiervereniging. Contact: Jaap Mulder, 06-10708498

Nieuwsbrief wasbeerhond 2

28 april 2016

Er is alweer een maand voorbij sinds de vorige nieuwsbrief. We kregen van jullie enkele meldingen binnen met foto's van mogelijke latrines, maar daar zat nog geen zekere wasbeerhond-latrine bij. Wel is er door een rattenvanger een kleine latrine gevonden in het zuiden van Friesland, maar daar is in de wijde omgeving geen hol te vinden. Intussen zijn er in die buurt (door Harrie Bosma) een paar voerplekken gemaakt met een camera erbij, in de hoop dat de wasbeerhond langs komt. Hoewel we nog niet precies weten bij hoeveel dassenburchten gezocht is, krijgen we toch de sterke indruk dat de wasbeerhond echt nog zeldzaam is.

Voerplekken zijn een tweede methode waarmee we wasbeehonden hopen te vinden. Ze eten graag aas, lusten ook graag vis, en we voeren dus met dode reeën (als we die kunnen krijgen) en vis-afval. Verspreid over Drenthe en Friesland hebben we (wijzelf plus enkele liefhebbers) nu zo'n 15 – 20 voerplekken in bedrijf, in de buurt van plaatsen waar recent wasbeehonden gemeld zijn, of waar voldoende geschikt habitat (vooral moeras) aanwezig lijkt. Op die voerplekken komen veel diersoorten af. Tot nu toe waren dat vos, das, steenmarter, boommarter, kat, hond, bosmuis, bruine rat, buizerd en raaf. Afgelopen week dook dan eindelijk een wasbeerhond op voor een camera (in de Onlanden, zie <https://www.youtube.com/watch?v=g5E8uxHdfPo>), maar onverwacht ook een wasbeer, ergens in Midden-Drenthe !

Mogelijk is er dus een kans dat we in de komende weken een wasbeerhond een zender om kunnen doen. Maar we willen graag méér van zulke mogelijkheden, en zijn daarbij ook afhankelijk van jullie activiteit en jullie ogen !

Intussen is de tijd aangebroken dat er jonge wasbeehonden zijn. Let dus op plekken met kleine keutels dichtbij ingangen van vossen- en dassenburchten, en ga wat ons betreft beginnen met observeren op dassenburchten. Mocht je jonge wasbeehonden zien, wees voorzichtig, ze zijn gemakkelijk verstoord en verhuizen dan onmiddellijk. En uiteraard ontvangen we bij zo'n waarneming graag snel een telefoontje.

Voor het verschil tussen jonge vossen en jonge wasbeehonden, zie de foto's in de vorige nieuwsbrief.

Nieuwsbrief wasbeerhond 3

10 juli 2016

Bijna drie maanden sinds de vorige nieuwsbrief. Er is dan ook weinig te melden. Helaas zijn er geen zekere meldingen 'uit het veld' meer gekomen van wasbeerhonden, hun jongen of hun latrines. Ook het aantal doodgereden wasbeerhonden bleef zeer beperkt. Tweemaal werd een dode wasbeerhond gemeld die bij nader onderzoek een dode das bleek te zijn; wellicht wordt zoiets in de hand gewerkt door de publiciteit over de soort en over het onderzoek er naar. Afgelopen winter/voorjaar waren er slechts twee zekere verkeersslachtoffers, één in Groningen en één in Overijssel.

Een wasbeerhond in de zomer, met nog korte vacht, nog duidelijk zichtbare oren, geen bakkebaarden en lang lijkende poten.

Hieruit blijkt wel dat de wasbeerhond (in elk geval dit jaar) nog erg zeldzaam is. Dat is niet heel erg verbazingwekkend, want ook in andere landen (bv Finland en Tsjechië) is geconstateerd dat er een heel lange tijd overheen gaat voordat de situatie met losse waarnemingen overgaat in populatiegroei. Pas 20–30 jaar na de eerste waarneming ging de populatie daar groeien, en nog eens 10 jaar later werd de eindsituatie bereikt met een populatiedichtheid die te vergelijken was met die van de vos. In Nederland zijn we nu pas ongeveer vijftien jaar na de eerste waarnemingen, dus het gaat waarschijnlijk nog even duren voordat de wasbeerhond in het noordoosten van het land algemeen gaat worden.

Ook het werken met voerplekken heeft niets meer opgeleverd. Zolang het koud bleef hadden vossen, dassen en marters veel belangstelling voor het voer, maar toen de lente-temperaturen echt begonnen, was de belangstelling weg. Ook die ene wasbeerhond in de Onlanden verloor van de ene dag op de andere zijn trek in ons voer, net toen we vallen hadden geïnstalleerd.

Dit alles heeft er toe geleid dat besloten is het onderzoek voort te zetten, in elk geval tot en met de komende winter. In de loop van oktober, afhankelijk van de weersomstandigheden, willen we weer met voerplekken starten. **Aan jullie vragen we om alert te blijven op sporen (latrines) en de wasbeerhonden zelf. Als er mogelijkheden zijn, komen we direct in actie!**

De volgende nieuwsbrief is pas in de loop van de herfst te verwachten.

Nieuwsbrief wasbeerhond 4

15 december 2016

Het onderzoek naar de wasbeerhond spitst zich deze winter toe op het vinden, vangen en zenderen van een paar dieren, en het vinden en verzamelen van uitwerpselen voor voedselonderzoek. Ook deze winter en komend voorjaar hebben wij daarbij uw hulp nodig!

In het afgelopen jaar kwamen er relatief veel waarnemingen van wasbeerhonden in het noordoosten van Nederland bij ons binnen. Sinds september 2015 waren dat er meer dan twintig, waaronder ook jonge dieren in de nazomer. Omdat jonge wasbeerhonden al in juli-augustus gaan zwerven, hoeven ze niet geboren te zijn in de buurt van de plekken waar ze in juli-september gezien zijn. Helaas zijn er afgelopen jaar geen latrines gevonden en is er ook nergens voortplanting geconstateerd.

Deze winter zijn twee studenten in het project aan de slag gegaan. Zij houden zich bezig met een netwerk aan voerplekken waarmee we wasbeerhonden proberen te vinden, en te vangen. Tot nu toe zijn 14 voerplekken aangelegd, ieder met een camera, vooral in gebieden waar eerder wasbeerhonden gezien zijn. Tot onze verbazing kwam er al in de eerste week een wasbeerhond voor een van de camera's (foto), en wel in NW-Overijssel. Helaas is het dier daarna nog niet teruggezien. Het is de bedoeling dat een wasbeerhond regelmatig terugkeert naar zo'n voerplek en dat we hem dan met een val kunnen vangen en zenderen.

Hoe meer ogen in het veld, hoe groter de kans van slagen. **U kunt ons helpen** door uit te kijken naar de kenmerkende latrines: opeenhopingen van 5 of meer (soms heel veel) keutels (foto). Meestal liggen die langs een wissel in bos of moeras, zelden in het open veld. In de buurt van

dassen- of vossenburchten (tot op 100 m afstand er van) maakt u ook kans op een latrine. Er zijn geen andere soorten die er zulke latrines op na houden. Als u zoiets vindt, raak de keutels niet aan (ivm vossenlintworm), neem een foto en stuur die direct op naar muldernatuurlijk@gmail.com met verdere bijzonderheden. Wij kunnen dan keutels gaan verzamelen voor voedselonderzoek.

Waarnemingen van wasbeerhonden horen we ook graag snel. Dode dieren zamelen we in voor onderzoek ism het RIVM. Als u met fotovallen werkt, dan kan wat visafval misschien helpen om een wasbeerhond voor de camera te krijgen, vooral in moeras-gebieden. Mocht u horen van een wasbeerhond die ergens gevangen of opgevangen is, dan stellen we een snel telefoontje op prijs; mogelijk kunnen we het dier dan een zender omdoen voor het losgelaten wordt.

Als u collega's of vrienden heeft die ook veel buiten rondstruinen, stuur hen dan deze nieuwsbrief door!